

NEMZETI MÉDIA- ÉS
HÍRKÖZLÉSI HATÓSÁG
M É D I A T A N Á C S

Online felmérés a kiskorúak médiafogyasztási szokásairól

2014. december - 2015. február

Budapest, 2015. április 16.

Az NMHH online felmérést készített 2014. december - 2015. február között a kiskorúak médiafogyasztási szokásairól.

A kérdőívről

Kutatásunkban online kérdőív segítségével vizsgáltuk a felnőttek - köztük a szülők - vélekedéseit a kiskorúakat érintő médiatartalmakkal kapcsolatban. Fontos megjegyezni, hogy a felmérés csak a televíziós tartalmakra fókuszált, a videó, DVD, VOD és egyéb internetes formában elérhető műsorszámokra, szolgáltatásokra nem terjedt ki. A kitöltőktől elsősorban azt kívántuk megtudni, hogy milyen mértékben érzékelik a gyerekek számára potenciálisan ártalmas tartalmi elemeket a képernyő előtt ülve, tudják-e, mely műsorok vagy jelenetek minősülnek problematikusnak a 18 év alatti tévénézők számára.

A kérdőív két részből állt, az első a gyerekek médiafogyasztásával kapcsolatos általános vélekedésekre irányult. Itt nem korlátoztuk a felnőtt válaszadók körét, míg a második szegmens már kifejezetten a gyermeket nevelőket célozta meg. A szülőket megszólító kérdések a médiaértés feltérképezését szolgálta: kíváncsiak voltunk, hogy mennyire tudatosan lépnek fel a szülők a káros tartalmakkal szemben. A felmérés az alábbi témákra koncentrált:

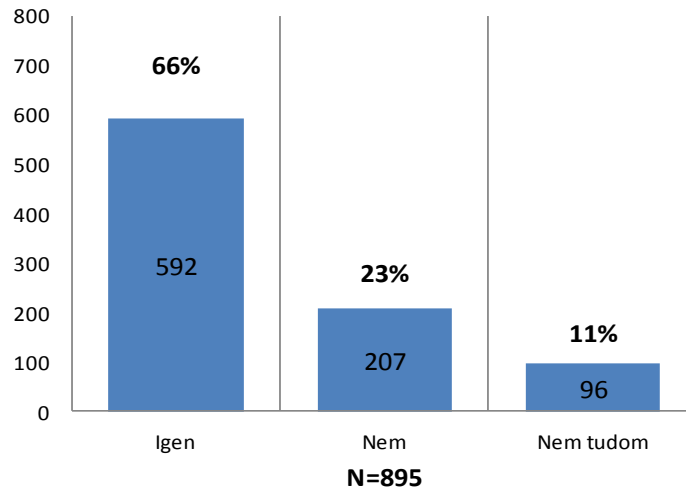
- a kiskorúakat érintő káros tartalmak típusa, előfordulási gyakorisága,
- a gyerekek védelmét biztosító szabályok, a felelősség megosztásának kérdése,
- a korhatár-kategóriák megítélése, a besorolás gyakorlata, valamint
- a médiaértés, a gyerekek médiafogyasztásának szabályozása.

A kérdőívet több fórumon (hírportálok, médiával foglalkozó, valamint kifejezetten szülőket megszólító honlapok közreműködése révén) is elérhetővé tettük az interneten, amit bárki - aki elmúlt 18 éves - önkéntesen kitölthetett. A felmérés nem reprezentatív mintavétel alapján történt. Összesen 1105 kérdőívet dolgoztunk fel, melyeket döntően városban élő, felsőfokú végzettséggel rendelkező, 40 év alattiak töltöttek ki. Közülük mintegy 22 százalékkal több nő válaszolt, mint férfi. Megközelítőleg azonos arányban kaptunk vissza kérdőívet gyermekes (53%), illetve gyermektelen (47%) válaszadóktól.

Az eredmények alapján elmondható, hogy a kitöltők kétharmada a megelőző hónapban találkozott olyan tartalommal a képernyőn, mely a kiskorúakra nézve káros lehetett (**1. ábra**). A válaszadók meg is nevezhették az általuk problémásnak ítélt műsorszámokat. A legtöbb panasz a valóságshow-kra érkezett, valamint többen jelezték elégedetlenségüket az RTL Klubon „főműsoridőben” látható Éjjel-nappal Budapest c. doku-reality műsorral kapcsolatban, végül a harmadik helyre a híradók kerültek.

1. ábra

Látott Ön az elmúlt hónapban olyan műsort, melynek tartalma a kiskorúakra nézve káros lehetett?

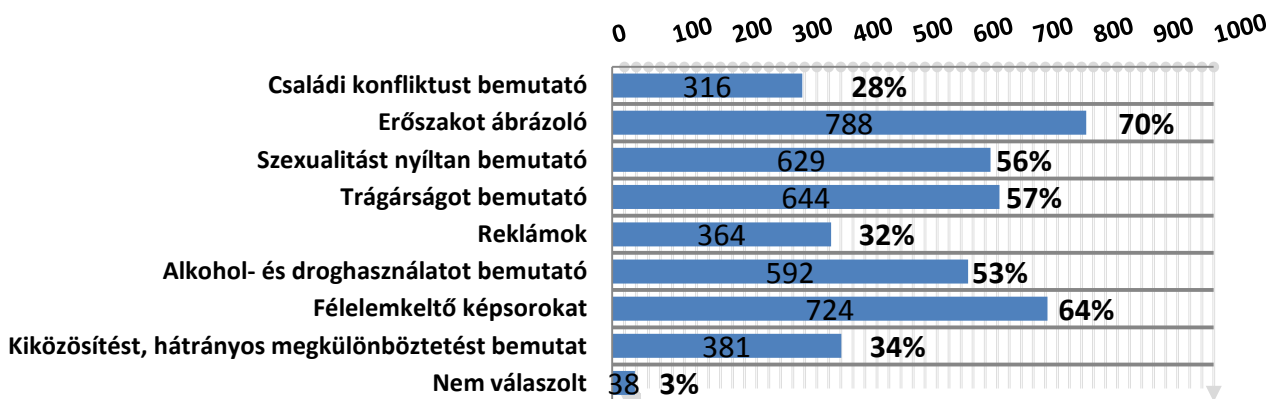

A következőkben arról faggattuk a kitöltőket, hogy a gyermekek védelme szempontjából a megnevezett tartalmak közül melyeket tartják a leginkább problematikusnak (*erőszak, félelemkeltés, szexualitás, trágárság, alkohol- és droghasználat, családi konfliktus, diszkrimináció, reklám*). A várakozásoknak megfelelően az agresszivitást ábrázoló jeleneteket (70%) és a félelemkeltést (64%) vélték a legkárosabbnak a válaszadók (**2. ábra**). A drogok, a trágárság és a szexualitás kellő érzékenységgel való kezelése szintén hangsúlyos szerepet kapott, ellenben a családi konfliktusok bemutatását a többség (72%) nem tekintette ártalmas témakörnek.

2. ábra

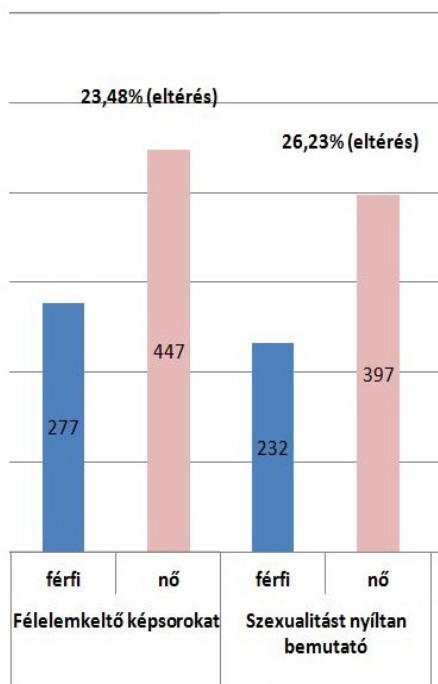
Az alábbi lehetőségek közül kérjük, jelölje meg, hogy mely tartalmat/tartalmakat gondolja különösen károsnak a kiskorúak számára?

N=1125

Az elemzés során a nemek tekintetében szignifikáns különbségeket regisztráltunk a szexualitást nyíltan bemutató és a félelemkeltő képsorok esetében. Ebben a két kérdéskörben a nők érzékenyebben reagáltak, vagyis fontosabbnak ítélték az említett tartalmak elleni fellépést, mint a férfiak (**3. ábra**).

3. ábra - (N=1105¹)

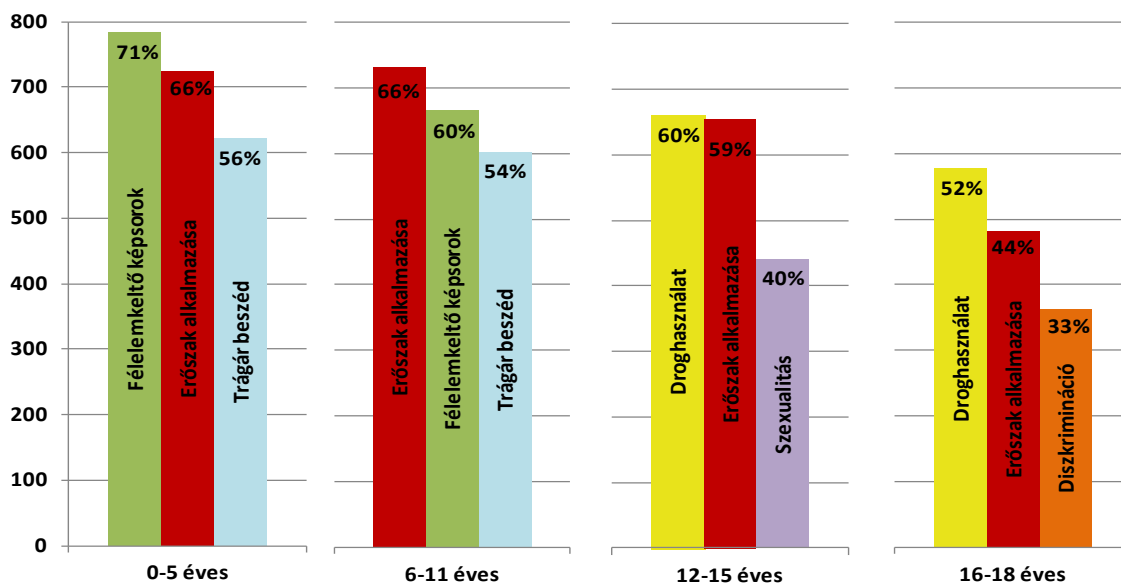

Ugyanez a jelenség volt tapasztalható azok körében, akik gyermeket nevelnek. Míg a szülők szenzitívebben viszonyultak a káros, illetve károsnak vélt tartalmakhoz, addig a gyermektelenek gyakran nem válaszoltak a kérdésre, vagy a nem tudom alternatívát jelölték meg.

A fentebb felsorolt problémás témák - az erőszak kivételével - leginkább csak bizonyos életkor után válnak fontossá. Ugyanakkor más tartalmak a gyermek életkorának előrehaladtával egyre kevésbé lesznek relevánsak. Ilyenek - többek között - a félelemkeltő képsorokkal kapcsolatos attitűdök. Általánosan elfogadott tény, hogy minden probléma nélkül leülnénk 16 éves gyermekünkkel egy izgalmas sci-fi elé, az óvodáskorúakban azonban félelmet kelthetnek a hirtelen fellépő, ijesztő események, rémisztő szellemek, meselények vagy fenyegető kinézetű állatok.

A válaszadóktól azt is megkérdeztük, hogy mely tartalmaktól óvnák leginkább a gyermekeiket (**4. ábra**). A megkérdezettek négy korcsoportból választhattak, melyek lefedik a Magyarországon érvényben lévő korhatári kategóriákat. A kitöltők 0-5, 6-11, 12-15 és 16-18 éves gyermekek esetében nyilváníthattak véleményt. Egy korcsoporton belül – az adatok könnyebb feldolgozhatósága érdekében – legfeljebb három elem kiválasztására adódott lehetőség.

4. ábra

N=1105

¹ A demográfiai adatoknak megfelelően az online kérdőívet 22 százalékkal több nő töltötte ki, mint férfi. Az utóbbi értéktől való pozitív eltérés jelöli a nők preferenciáit.

Az erőszak minden korcsoport esetében kitüntetett szerepet kapott, még a 16-18 évesek körében is (44%). Az adatokból kiolvasható, hogy a félelemkeltő képsorokkal kapcsolatos negatív vélekedések fokozatosan csökkennek az életkor változásával, amíg a legkisebbeknél ez a tartalom bizonyult a legproblematicusabbnak (71%), addig tinédzser korban már a szexualitás és a kábítószerrel való félelem került előtérbe. Érdekes, hogy a válaszadók a kiközösítő magatartást kiemelkedően veszélyesnek ítélték a 16-18 évesek esetében.

Az online kérdőív céljai között szerepelt az is, hogy felmérje, a válaszadók mennyire ismerik a Magyarországon érvényben lévő korhatári besorolásokat, illetve hogyan „szabályoznák” a kiskorúakat érintő káros tartalmi elemeket. Fontos megjegyeznünk, a válaszadók szabad kezet kaptak abban, hogy nem kellett a törvény által előírt kategóriákat használniuk a javasolt életkor meghatározása során.

Három rövid (egyenként egy-másfél perc hosszúságú) videót állítottunk össze, melyek különböző műfajú és tartalmú filmrészletekből álltak. Az első „egyperces” blokk három animációt tartalmazott, amely leginkább a fiatalabb korosztályt szólította meg. A szekvenciák egy *félelemkeltő* (egy felbőszült medve farkaskölykökre támad), egy *párkapcsolati problémát* érintő (párkapcsolat, szakítás), valamint egy *agresszív* jelenetet (mutáns sárkánygyíkok harca) ábrázolt. A jelenleg hatályos klasszifikációs ajánlás alapján az első két klip 6-os, a harmadik 12-es korhatári besorolást kapott (**1. táblázat**).

Az árnyaltabb feldolgozás érdekében az eredményeket összesítettük, így például az első bejátszás esetében azon személyek kategorizáltak „jó”, akik a 6-12 éves korosztály számára biztonságosnak ítélték az animáció megtekintését. Ennek megfelelően az első klip esetében a kitöltők 65 százaléka a klasszifikációs ajánlással egybevágóan ítélte meg az animáció tényleges besorolását (II. korhatári kategória). A második klip esetében a válaszadók 74 százaléka klasszifikált jól, míg a harmadik videoklipet a megkérdezettek 43 százaléka sorolta helyesen a III. korhatári kategóriába. Az eredmények alapján elmondható, hogy a kifejezetten gyerekeknek szánt műsorkínálat helyes megítélése bizonytalanságot tükröz a felnőttek körében.

A második videó az idősebb korosztályt célozta, és jellemzően félelem-, valamint feszültségkeltő tartalmakból építkezett, ezért csak a 16-18 éves korosztálynak volt ajánlható. A szóban forgó szekvenciában egy rejtélyes alak az éjszaka közepén követ egy egyedülálló nőt. A videó jól használja ki a *suspense* dramaturgiai erejét – azt az érzést kelti, hogy valami nagyon rossz dolog fog történni, aminek a főhős még csak tudatában sincs. Hasonló besorolást kaphatna a harmadik videó is, mely olyan felnőtt témákat boncolgatott, mint a szexualitás, a párkapcsolat, az alkohol- és drogfogyasztás. A válaszadók többsége mindkét film esetében helyesen „rangsorolt”: a második filmet a kitöltők közel fele (49%), a harmadik videót a 72 százalékuk sorolta a IV. korhatári kategóriába. A kapott értékek arról tanúskodnak, hogy a válaszadók szerint a félelemkeltés az érettebb korosztálynál már kevésbé minősül problematikusnak, ugyanakkor a szexualitás és a droghasználat erőteljesebb hatást gyakorolhat. Ezt erősíti az a kérdés is, mely arra világított rá, hogy a különböző korosztályú gyerekeket milyen tartalmaktól óvnák meg leginkább a válaszadók.

1. táblázat

1/1. videó - 6 éven aluliak számára nem ajánlott

TOP5	kor	válaszok	százalék
1	6 éves	234	30%
2	5 éves	93	12%
3	10 éves	74	10%
4	8 éves	69	9%
5	4 éves	63	8%

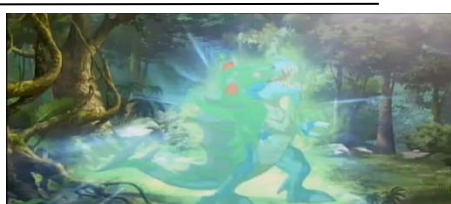
1/2. videó - 6 éven aluliak számára nem ajánlott

TOP5	kor	válaszok	százalék
1	12 éves	139	18%
2	10 éves	136	18%
3	6 éves	116	15%
4	8 éves	97	13%
5	14 éves	40	5%

1/3. videó - 12 éven aluliak számára nem ajánlott

TOP5	kor	válaszok	százalék
1	12 éves	154	20%
2	10 éves	127	17%
3	14 éves	91	12%
4	8 éves	85	11%
5	6 éves	61	8%

4. videó - 16 éven aluliak számára nem ajánlott

TOP5	kor	válaszok	százalék
1	16 éves	218	29%
2	14 éves	152	20%
3	18 éves vagy idősebb	135	18%
4	12 éves	111	15%
5	15 éves	49	6%

5. videó - 16 éven aluliak számára nem ajánlott

TOP5	kor	válaszok	százalék
1	18 éves vagy idősebb	278	36%
2	16 éves	226	30%
3	14 éves	96	13%
4	15 éves	51	7%
5	17 éves	41	5%

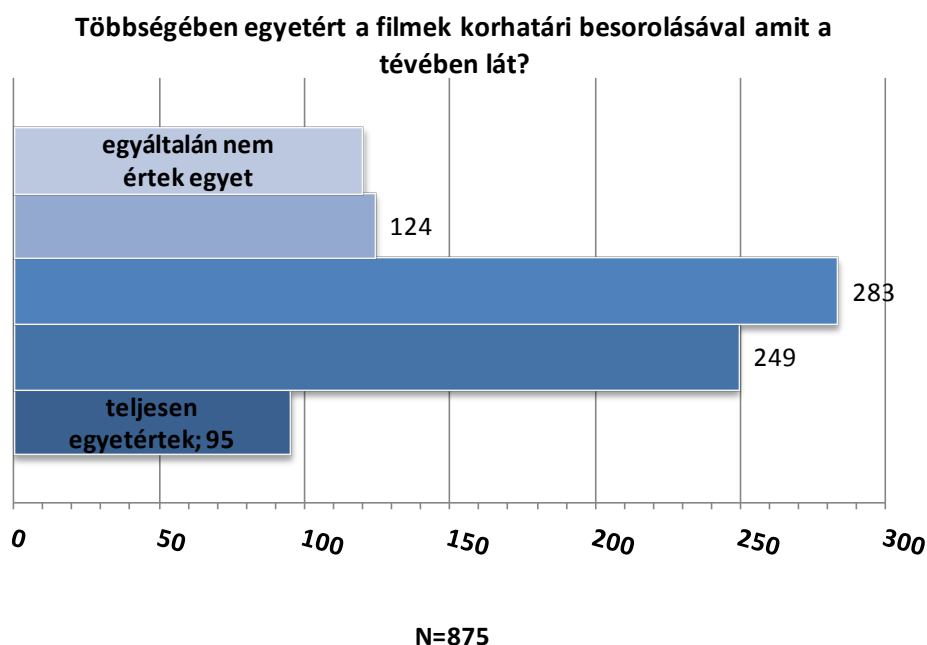

A megkérdezettek szinte egybehangzóan (80%) azt az álláspontot képviselték, hogy elsősorban a szülők feladata megóvni a gyermekeket a káros tartalmaktól. Csak egy nagyon csekély százalékuk (16%) vélte úgy, hogy ez a médiaszolgáltatók kötelessége.

Ezt követően arról kérdeztük a résztvevőket, hogy mennyire értenek egyet a televízióban látható klasszifikációs kategóriákkal, illetve fontosnak tartják-e azokat. A kitöltők 76 százaléka szerint a tévében alkalmazott korhatári besorolások mértékadóak.

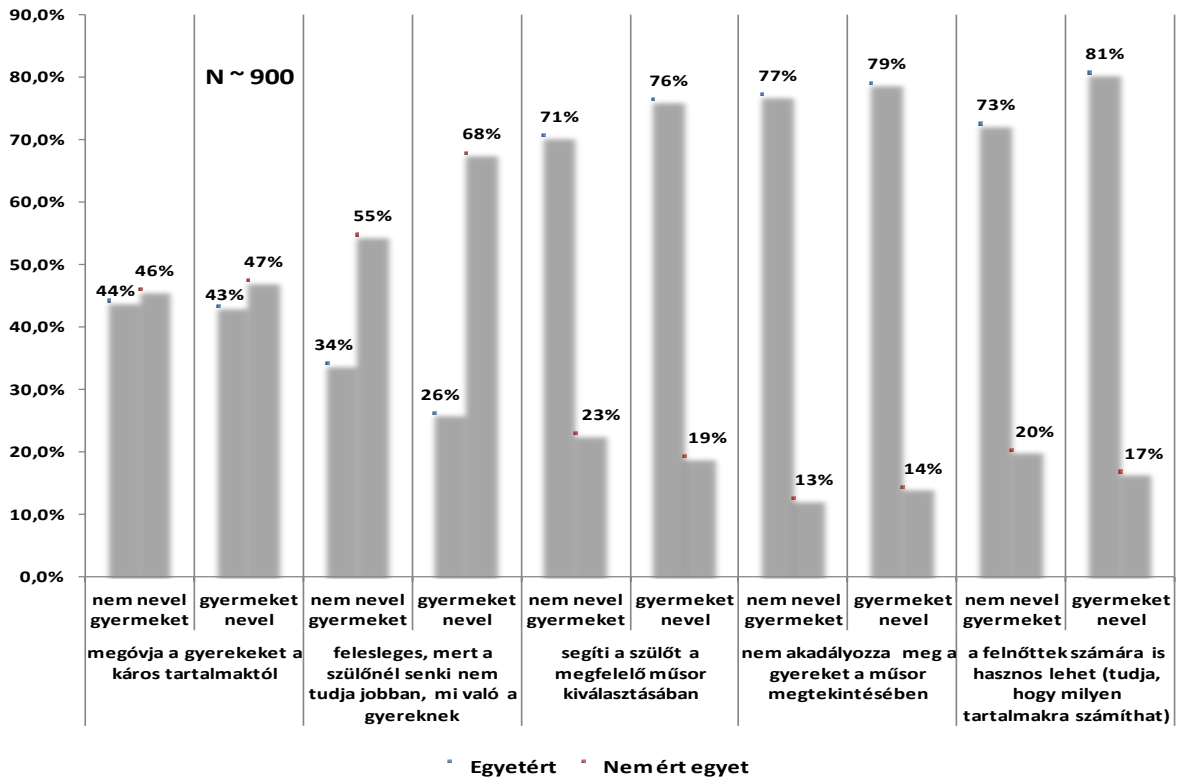
A filmek klasszifikációjával kapcsolatban már jobban megoszlottak a vélemények (5. ábra). Ennél a kérdésnél a válaszadóknak egy ötös skálán kellett osztályozniuk, hogy mennyire értenek egyet a televízióban látható filmek korhatári besorolásával, ahol az egyes képviselte a negatív pólust. A kitöltők zöme semleges álláspontot alakított ki, illetve a besorolással egyetértők tábora volt a legmeghatározóbb (4-es és 5-ös osztályzattal élők).

5. ábra

A válaszadóknak arról is dönteniük kellett, hogy egyetértenek-e néhány, a korhatári besorolással kapcsolatos kijelentéssel (pl.: mennyire segíti a szülőket, hasznosnak vélik-e stb.). A kitöltők jelentős része szerint a szabályozás eredményes lehet, ugyanakkor kimagasló arányban értettek egyet azzal is, hogy a korhatári besorolás nem nyújt valódi védelmet, nem akadályozza meg a gyermeket a káros műsorszám megtekintésében. Ez az ellentmondás úgy is értelmezhető, hogy bár a válaszadók elismerik a korhatári besorolás preventív jellegét, de látják, hogy önmagában a klasszifikáció nem elégséges, elengedhetetlen a szülői szerepvállalás, a tudatos tartalomválasztás is. Az elemzés során összevetettük a gyermektelen, illetve a gyermeket nevelők válaszait is (6. ábra). Az eredmények alapján elmondható, hogy a szülők kevésbé gondolják feleslegesnek a klasszifikációt, és a szülői kontroll mindenható erejében sem bíznak. Az összesített válaszokból az is kitűnik, hogy a megkérdezettek fontosnak tartják, milyen jellegű tartalmat fogyasztanak gyermekeik, ismerik és használják az érvényben lévő korhatári kategóriákat és túlnyomó részben elfogadhatónak tartják a médiaszolgáltatók besorolását.

6. ábra

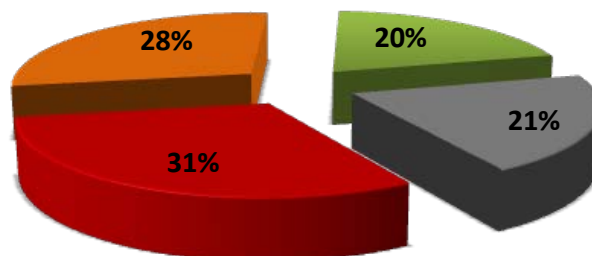

A külföldi joghatóság alá tartozó, de magyar nyelvű televíziós csatornák a hazaitól eltérő korhatárbesorolásokat alkalmaznak. A televíziós tartalmak szabályozásában nemzetközi szinten meglehetősen nagy eltérések tapasztalhatók, ezért a továbbiakban arról kérdeztük a kitöltőket, miként vélekednek erről a problémáról (7. ábra). A megkérdezettek 80 százaléka nem vette figyelembe a jelzéseket vagy kifejezetten zavarónak találta őket. Az eredmények alapján azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a külföldi társhatóságok által előírt klasszifikációs szabályok nem segítik érdemben a nézőket.

7. ábra

Néhány csatorna a megszokott korhatár jelölésektől eltérő piktogramokat használ (pl.: "AP", "15-ös karika"). Mit gondol erről?

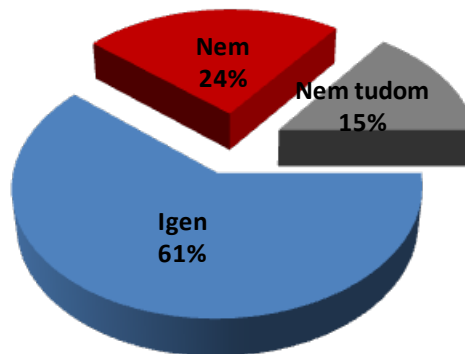
- Inkább zavarónak tartom
- Sok esetben jól használható
- Észrevettem, de nem foglalkoztat
- Nem vettem még észre

Az uniós direktíva által meghatározott hasonló szabályozás, továbbá a nem átlátható különbségek miatt megkérdeztük, hogy szükségesnek tartanák-e a különböző nemzetek klasszifikációs rendszereinek egységesítését. Az előző kérdés alapján a válaszadók igen kevés információval rendelkeztek a témával összefüggésben, ennek ellenére a kezdeményezést támogatták (**8. ábra**) – vélhetőleg maga a szabványosítás gondolata volt kedves a számukra.

8. ábra

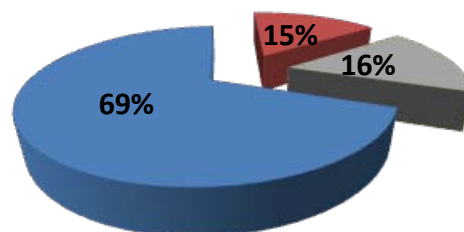
Ön szerint szükség volna egy európai szinten egységes besorolási rendszerre?

A kérdőív arra is kitért, hogy a válaszadók hallottak-e már a Bűvösvölgy oktatási központról, mely 2014 júniusában nyitotta meg kapuit a diákok előtt. Az intézményben lehetőség nyílik arra, hogy a résztvevők megtanulják, miként használják tudatosabban és biztonságosabban a médiaeszközöket, illetve hogyan kezeljék a különböző tartalmakat a média világában. A válaszadók mindössze egyötöde ismerte vagy hallott már a központról, de azon megkérdezettek is jó kezdeményezésnek tartották (69%), akik korábban még nem hallottak róla (**9. ábra**).

9. ábra

Mit gondol a Bűvösvölgy médiaértés-oktató központról? (N=915)

■ Jónak tartom ■ Szerintem fölösleges ■ Nincs véleményem

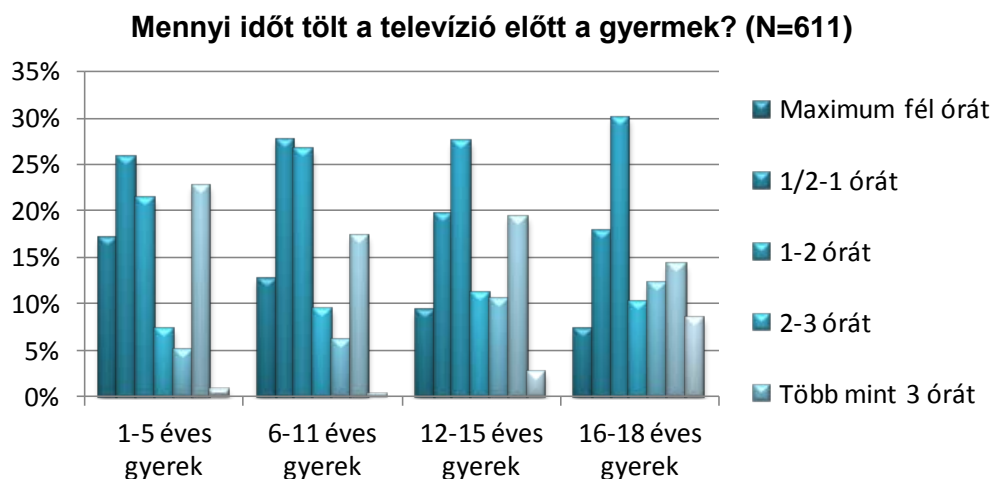
A kutatás második része a szülőket szólította meg. Elsőként a gyermekek képernyő előtt töltött idejéről kérdeztük meg a válaszadókat. (Fontos megjegyezni, hogy ezen adatok kizárólag a tévéműsorokra vonatkoztak, a videó/DVD nézés nem került elemzésre.) Az eredmények alapján

elmondható (**10. ábra**), hogy a legkisebbek (1-5 éves gyermekek) 26 százaléka naponta ½-1 órát, 21 százaléka 1-2 órát, míg 12 százaléka minimum 2 órát tölt a képernyő előtt. A felmérés alapján a megkérdezettek gyermekeinek közel negyede (23%) egyáltalán nem tévéznek.

A 6-11 éves korcsoport 28 százaléka ½-1 órát, 27 százaléka 1-2 órát, 15 százaléka pedig minimum 2 órát vagy akár ennél is többet tölt a készülék előtt, ellenben 30 százaléka a kisiskolásoknak egyáltalán nem vagy maximum napi fél órát tévézhet.

A kamaszok 27 százaléka 1-2 órát, 21 százaléka legalább 2 órát nézi a képernyőt. A 12–15 éves gyermekek 19 százaléka soha nem kapcsolja be a tévékészüléket, míg a legnagyobbaknál ez az arány mindössze 14 százalékra tehető. A 16-18 évesek 22 százaléka 2 óránál többet, a többség viszont 1-2 órát tévéznek (30%).

10. ábra

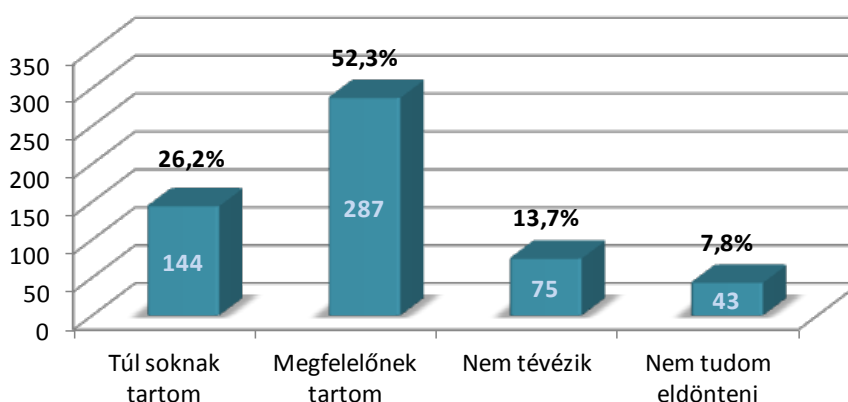
A szülők valamivel több, mint a fele (52%) megfelelőnek tartja gyermeke(i) „tévéfogyasztását” (**11. ábra**), mindössze 26 százalékuuk gondolta túlzottnak a képernyő előtt töltött időt. Az eredmények hasonlóan alakultak, mint a 2014-es adatfelvétel alkalmával²: közel egy évvel ezelőtt a szülők 51 százaléka tartotta gyermeke(i) tévészésre fordított idejét helyénvalónak, és csak 19 százalékuuk nyilatkozott úgy, hogy csökkenteni kellene az órák számát. A kapott értékeket a Nielsen Közönségmérés Kft. 2015 februárjában közzétett adataival³ is összevetettük. Az országos átlag szerint a 4-17 éves gyermekek átlagosan több mint három órát tévéznek naponta (199 perc), ami jóval magasabbnak mondható az általunk regisztráltnál. Mérésünk alapján ugyanezen korcsoport alig két órát tölt a készülék előtt (111 perc).

² LÁSZLÓ Kinga, PUHL Gábor: Szülői vélemények gyermekeik tévénézési szokásairól. In: A média hatása a gyermekekre és fiatalokra VII. Szerk.: Gabos Erika. Budapest, 2014. 320-328. old., Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat Magyar Egyesület

³ Forrás: Nielsen Közönségmérés, http://www.nielsentam.tv/Uploads/Hungary/Honlap_havi_statist_201502.pdf

11. ábra

Szülői vélemények gyermekeik televízió előtt eltöltött idejéről N=549

A felmérésben arra is kitértünk, hogy mi alapján választ a szülő műsort gyermeke(i) számára, így információt kaphattunk arról, hogy a nevelők milyen mértékben, illetve mennyire tudatosan kísérik figyelemmel gyermeke(i) médiafogyasztását. Fontos megjegyezni, hogy a kérdésre több választ is adhattak a kitöltők. A nagy szórás jelzi, hogy a válaszadók jellemzően körültekintően járnak el a műsorválasztás során, és általában több módszert is alkalmaznak gyermekeik védelme érdekében (2. táblázat). Az adatok alapján elmondható, hogy leginkább a műfaji jellegzetességek (24%), a közös tévézés (21%), valamint a korhatárjelölések (16%) az irányadók egy-egy program kiválasztásakor. Ugyanakkor minden hetedik szülő a gyermek(ek)re ruházná át a választás jogát. Néhány válaszadó (60 fő) külön jelezte, hogy a felsoroltaktól eltérő módszerrel dönt a megtekinthető programokról. A szöveges formában adott válaszok az M2, valamint a Minimax gyermekcsatornákkal kapcsolatos bizalomról árulkodtak. Több szülő jelezte, hogy gyermeke(i) csak videót/DVD-t nézhet. Végül néhányan a tehetetlenségről számoltak be: a kicsik még a tiltás ellenére is megtekinthetik az általuk preferált műsorszámokat.

Az eredményeket összevetettük a 2014-ben publikált NMHH-s kutatással. A szóban forgó tanulmány esetében is a műsorszám zsáneréből fakadó jellegzetességek bizonyultak döntőnek a program kiválasztásakor (49%), ezt követte a gyermek saját preferenciája (40%), végül a közös tévézés (36%).

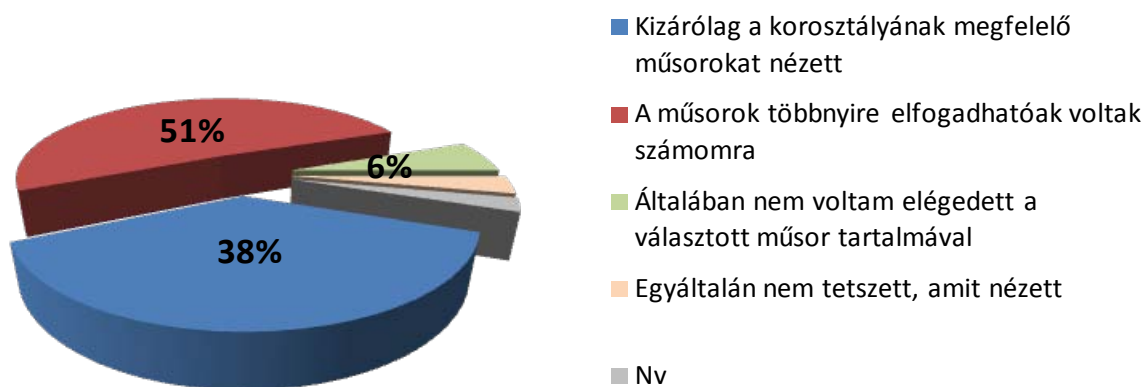
2. táblázat

Mi alapján dönti el, hogy milyen műsorokat nézhet a gyermeke? (N=1105)		
műfaj alapján	266	24,10%
együtt nézem vele	229	20,70%
korhatárjelölés	176	15,90%
kezdési idő	170	15,40%
előzetes	149	13,50%
a gyermek választása alapján	145	13,10%
elolvasom az ismertetőt	125	11,30%
az aktuális kínálatból	99	9%
nem néz tévét	78	7,10%

A felmérés során megpróbáltuk feltérképezni a gyermekek elmúlt havi tévézési szokásait is, az eredményeket a **12. ábra** szemlélteti. A válaszadók 51 százaléka többnyire elfogadhatónak ítélte a megtekintett műsorszámokat, ugyanakkor 38 százalékuk úgy nyilatkozott, hogy a gyermek kizárólag a korosztályának megfelelő programokat nézhetett.

12. ábra

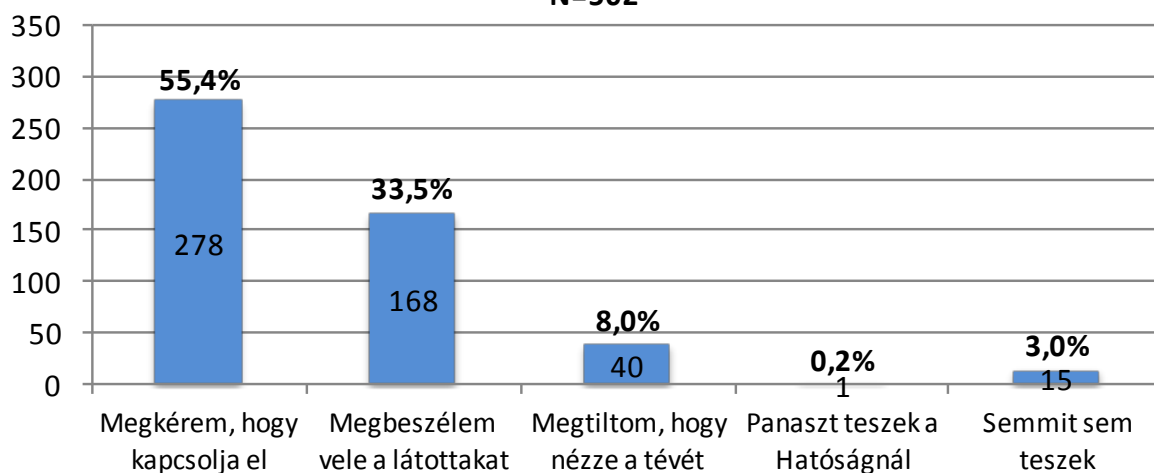
A szülők véleménye gyermekeik elmúlt hónapban látott műsorválasztásáról (N=507)

Arról is megkérdeztük a szülőket, hogy mit tesznek, ha gyermeke(ik) ártalmas műsort lát a tévében (**13. ábra**). Ennek alapján elmondható, hogy a válaszadók többsége ilyen esetben a csatornaváltás mellett dönt (55%), míg 34 százalékuk megbeszéli a gyermekkel a közösen látott tartalmakat. Mindössze a szülők 8 százaléka alkalmazná azt a radikális lépést, hogy kikapcsolja a készüléket. Annak ellenére, hogy a lekérdezést megelőző hónapban a kitöltők 57 százaléka tapasztalt valamilyen aggályos tartalmat tévézés közben, csak elenyésző számú válaszadó jelezte, hogy ezért panaszt tette a Hatóságnál.

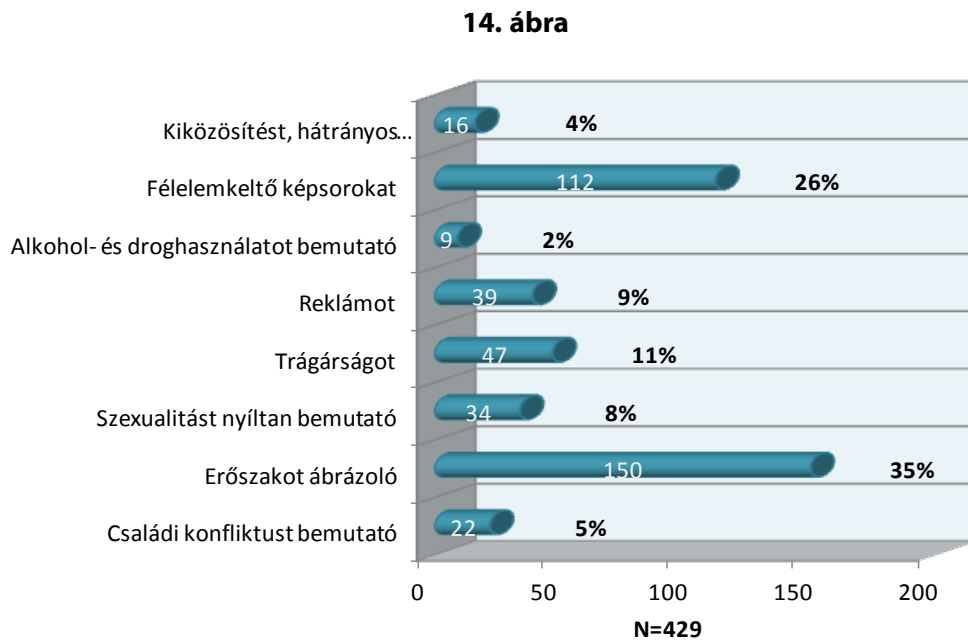
13. ábra

Mit tesz, amikor gyereke Ön által ártalmasnak ítélt műsorokat néz? (N=502)

A kitöltők közül 111-en meg is nevezték a gyermekük által látott és aggályosnak ítélt műsortípust. Többségében a tematikus gyerekcsatornák kínálatában (Megamax, Nickelodeon, Disney Channel) látható rajzfilmekkel kapcsolatban tapasztaltak oda nem illő tartalmakat (33%). A válaszadók 20 százaléka a reality műsorok esetében (ValóVilág7, Éjjel-nappal Budapest, Családi titkok), 14 százaléka pedig a mozifilmeknél észlelt kifogásolható részeket.

A felmérés során arra is kitértünk, hogy milyen típusú káros tartalmat látott a szülő. Az eredmények (14. ábra) alapján elmondható, hogy a legtöbben erőszakos jelenetekkel találkoztak (35%), ezt követték a félelemkeltő képsorok (26%), végül a trágárság (11%) zárta a sor elejét.

Fontos megemlítenünk, hogy miközben a kitöltők 69 százalékának állítása szerint ismer olyan eszközt, amely alkalmas a gyermekek számára ártalmas tartalmak blokkolására, addig mindössze a 23 százalékuk használja otthonában a gyermekzárát a védelem biztosításának egyik alternatívájaként. Mindezek alapján megállapítható, hogy továbbra is kevesen aktiválják a szolgáltatók által biztosított megoldásokat.

A kutatás tapasztalatai alapján elmondható, hogy a válaszadók többsége kritikusan viszonyul a tévében látott műsorokhoz. Ez a kritikai magatartás a gyermekekkel rendelkező válaszadók esetében felelősségtudattal is párosul. A szülői válaszok alapján jól látható, hogy nagy figyelmet fordítanak a káros tartalmak kivédésére, legyen szó bármilyen korcsoportról. A megkérdezettek a legkárosabbnak az erőszakot, a félelemkeltő képsorokat és a trágárságot tartották. A médiatudatos nevelői attitűd abban is megnyilvánult, hogy a gyerekek az országos átlagnál kevesebb időt töltöttek a tévékészülékek előtt. A gyermekvédő zár kevésbé használt prevenciós eszköz, helyette a szülők más módon próbálják meg kiszűrni a gyermekekre leselkedő problematikus tartalmakat.